

**LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN**

DOM
2008-06-23
Meddelad i
Stockholm

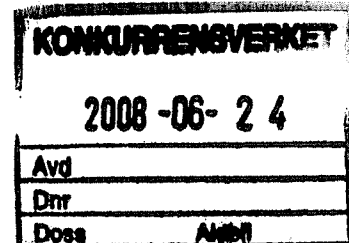
Mål nr
9238-08
Rotel 552

SÖKANDE

Belesia Lokalvård AB, 556337-8057
Box 687
175 27 Järfälla

MOTPART

AB Stadsholmen, 556035-1511
c/o AB Svenska Bostäder
Box 95
162 12 Vällingby

Ombud: Vice stadsjurist Catharina Gyllencreutz
Stadsledningskontoret, Juridiska avdelningen
Stadshuset
105 35 Stockholm

SAKEN

Överprövning enligt lagen (1992:1528) om offentlig upphandling – LOU

DOMSLUT

Länsrätten avslår Belesia Lokalvård AB:s ansökan om ingripande enligt LOU.

Länsrättens beslut den 2 maj 2008 upphör därmed att gälla.

Dok.Id 340894

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00 E-post: lansrattenistockholm@dom.se	08-561 680 01	måndag – fredag 09:00-15:00

BAKGRUND

AB Stadsholmen (Stadsholmen) har inbjudit leverantörer att lämna anbud avseende trapp- och kontorsstädning. Upphandlingen genomförs som en öppen upphandling enligt 5 kap. LOU.

AB Stadsholmen har enligt tilldelningsbeslut den 25 april 2008 meddelat att

AB Stadsholmen har för avsikt att ingå avtal med annan leverantör än Belesia Lokalvård AB (Belesia).

Bolaget ansöker om överprövning enligt LOU.

Länsrätten har den 2 maj 2008 beslutat att upphandlingen inte får avslutas innan rätten förordnar annat i målet.

YRKANDEN M.M.

Belesia yrkar att upphandlingen ska göras om och anför till stöd för sin ansökan bland annat följande. Stadsholmens fastighetsbestånd utgörs av Stockholms stads kulturhus varför särskilda krav ställs på utförandet av lokalvårdstjänster. Av de fem inkomna anbuden uteslöts fyra på grund att de inte ansågs uppfylla kraven varför endast ett bolag återstod. Det kvarvarande bolaget hade redan sedan tidigare innehaft uppdraget. Orsaken till att Belesia uteslöts var att ett av de tre referensobjekten som krävdes inte godkändes med hänvisning till UF3.5113. I skall-kravet, UF3.5113, anges följande:

”Tre (3) referensuppdrag, av samma eller liknande art som denna entreprenad, pågående/utförda under de senaste tre åren ska anges. Beskrivningar ska innehålla de uppgifter om uppdragen som B anser relevanta för jämförelse med det uppdrag som upphandlas. Anbudet ska innehålla hänvisning till referenspersoner som B kan kontakta. Referensuppdrag anges i anbudsformuläret under punkt 3.”

Belesia begärde bland annat ett förtydligande av nämnda skall-krav, vilket besvarades per brev den 21 januari 2008. I brevet angavs att Stadsholmens avsikt med texten var:

”E ska alltså styrka att man har god erfarenhet av arbete inom kulturhistorisk värdefull bebyggelse. Detsamma gäller även för offererad städledare”.

Av den ursprungliga texten framgår alltså inte att det är kulturhistoriskt värdefull bebyggelse som avses, vilket man egentligen inte heller kan åberopa i efterhand. Har man rätt i sin tolkning anser Belesia dock att det ändå uppfyllt kraven. Vid Belesias förfrågan om orsaken till att det inte uppfyllde kraven av städobjektet vid Statens Fastighetsverk (Bancohuset från 1600-talet i Gamla Stan) blev svaret att det inte godkändes, trots att huset är ett s.k. kulturhus, på grund av att bolaget inte städade några trappor där, utan kontorslokaler. Här har utvärderaren emellertid gjort ett misstag, eftersom Belesia faktiskt städar även trapporna, vilket framgår av bifogad städinstruktion. Belesia uppfyller därmed ställda krav och ska därför godkännas. När det gäller ställda krav på arbetsledaren är upphandlingsunderlaget så otydligt skrivet att det är omöjligt att förstå vad Stadsholmen egentligen menar. Inget av de konkurrerande bolagen har kunnat uppfylla kravet, förutom det bolag som redan har uppdraget. Eftersom det aktuella objektet är mycket unikt är den enda förutsättningen att uppfylla kravet för arbetsledaren att han redan haft uppdraget. Hur ska anbudsgivaren tolka ”samma eller liknande art som denna entreprenad” när det inte finns något liknande uppdrag av den digniteten. Belesias angivna arbetsledare har varit delaktig i samtliga av de av bolaget redovisade uppdragen, dvs. ”liknande art”, varför han bör godkännas för samtliga uppdrag. ”Samma” kan han inte uppfylla, eftersom Belesia inte haft uppdraget tidigare. Visserligen städar bolaget några kulturhus för Stadsholmen genom Svenska Bostäder där den angivna arbetsledaren är ansvarig. Stadsholmen har medvetet ställt krav, vilka endast nuvarande innehavare av uppdraget kan uppfylla. I en upphandling ska vidare proportionalitetsprincipen gälla. Av denna följer att kvalifikationskraven och kraven i kravspecifikationen måste ha ett naturligt samband med och stå i proportion till det som upphandlas. Kraven ska vara relevanta och

inte av oväsentlig betydelse. När det gäller krav på tidigare erfarenhet bör de således inte vara mer långtgående än vad som är motiverat med hänsyn till utförandet av det aktuella uppdraget (se Hentze och Sylvén, Kommentar till lag om offentlig upphandling, s. 16). Av de referensuppdrag samt ytterligare uppdrag, vilka Belesia angett, framgår att bolaget har en mycket bred erfarenhet av trappstädning. Skillnaden mellan att städa trappor i äldre eller nyare hus är obefintlig. Kunden anger på vilken nivå, på vilket sätt eller vilken metod som ska användas, varefter bolaget rättar sig efter detta krav. Belesia är dessutom det enda av de bolag som deltagit i upphandlingen som är Svanenmärkt, vilket förpliktigar att endast använda miljömärkta produkter.

Stadsholmen bestrider bifall till ansökan och anför bland annat följande. Stadsholmen har inte brutit mot någon bestämmelse i LOU eller mot någon annan av de gemenskapsrättsliga principer, vilka LOU vilar på. Stadsholmen har beaktat principerna om affärsmässighet, proportionalitet, och att anbud ska behandlas utan ovidkommande hänsyn. Stadsholmen har genomfört en upphandling av städtjänster. Stadsholmen är ett dotterbolag till AB Svenska Bostäder som i sin tur ägs indirekt av Stockholms kommun. Stadsholmens fastighetsbestånd utgörs uteslutande av kulturhistoriskt mycket värdefull bebyggelse, med kulturhistorisk skyddsklassning. Detta innebär att särskild hänsyn måste tas vid val av städmetod och rengöringsmedel. Hissar saknas i Stadsholmens fastighetsbestånd med något undantag. Ibland saknas vatten i anslutning till trapphusen. Att Stadsholmens fastighetsbestånd utgörs av denna speciella bebyggelse framgår tydligt av förfrågningsunderlaget, se SFO. I UF 3.12 anges att entreprenören ska ha omvittnat god erfarenhet av arbete inom kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Den städning som omfattas av upphandlingen avser städning av trapphus och övriga gemensamma utrymmen i fastighetsbeståndet. Som gemensamma utrymmen kan nämnas tvättstugor med toaletter, duschrum, sopor, vindar och källare. Stadsholmen har hög ambitionsnivå för förvaltningen av

sitt fastighetsbestånd och varje fastighet måste kunna hanteras individuellt. Av erfarenhet vet Stadsholmen att det krävs ett stort engagemang från både städare och arbetsledare. Arbetsledaren måste vara på plats kontinuerligt för att kunna följa upp arbetet. Av förfrågningsunderlaget UF3.5113 framgår vilka krav som ställs på anbudsgivares tekniska förmåga och kapacitet. Såvitt nu är av intresse är kraven uppdelade på 1. anbudsgivarens resurser och kompetens samt 2. person- och kompetenskrav, se det tidigare ingivna förfrågningsunderlaget. I punkten UF3.5114 framgår att anbudsgivare måste inge ett intyg på att anbudsgivaren deltagit i visningar av de städobjekt som anbudsgivaren avser att offerera. Ett av sökandes referensobjekt godkändes inte med hänvisning till att det inte uppfyllde kravet på att vara ett uppdrag av samma eller liknande art. Stadsholmens fastighetsbestånd består av småskaliga bostadshus med stora kulturhistoriska värden. Merparten av beståndet är från 1700-talet. Trapphusen innehåller en stor variation på golv och väggmaterial, alltifrån porösa kalkstensgolv till trä. Eftersom detta är svårt att beskriva i text valde Stadsholmen att i upphandlingen ställa krav på att anbudsgivare skulle göra platsbesök för att kunna visa för anbudsgivare den stora variationen i beståndet och de problem som kan uppstå med detta.

Genom att besöka varje trappuppgång i beståndet skulle anbudsgivare fånga upp vilken typ av referenser som Stadsholmen efterfrågade. Att jämföra städning av Bancohuset (Statens Fastighetsverks huvudkontor), där städning omfattar stora ytor, såväl trapphus som kontorsytor, med Stadsholmens bestånd, går inte på grund av Stadsholmens småskaliga objekt och skillnaderna i materiel. Stadsholmens byggnader har företrädesvis gamla porösa kalkstensgolv, på många ställen urholkade i mitten av tidens slitage. Dessa går inte på något sätt att jämföra med jämna polerade kalkstensgolv i en kontorsfastighet, även om byggnaden i sig är mycket gammal. Det är skälet till att Bancohuset inte accepterats som ett likvärdigt objekt.

Stadsholmen har aldrig sagt att sökandens uppdrag avseende Bancohuset inte skulle ha omfattat städning av trappor. Däremot anser Stadsholmen att uppdraget inte omfattar städning av jämförbara ytor. Vidare har Stadshol-

men inte accepterat sökandens arbetsledares kompetens och erfarenhet. Kravet på arbetsledaren framgår av förfrågningsunderlaget. Städning åt Familjebostäder i Rågsved av 80-talsbyggnader, eller i Gamla Hökarängen av 50-talsbyggander, är inte jämförbart med Stadsholmens fastigheter, eftersom det krävs helt olika städmetoder. Kraven som uppställts i upphandlingen återfinns i förfrågningsunderlaget. Stadsholmen har inte heller lagt till några nya krav under upphandlingen. Vidare har inte sökanden begärt något förtydligande, utan däremot har Stadsholmen begärt ett förtydligande av sökanden, den 21 januari 2008, vilket bifogas. Sökanden har trots denna begäran inte beskrivit på vilket sätt de av sökanden åberopade referensuppdragen uppfyller de efterfrågade kraven. Enligt Stadsholmen är de krav som uppställs på tidigare erfarenhet av städning ett proportionerligt krav. De står i ett naturligt samband med och i rimlig proportion till det som upphandlas. Det kan nämnas att Stadsholmen uppställde samma krav på erfarenhet vid den föregående upphandlingen av denna tjänst och att det då var i vart fall två anbudsgivare, vilka uppfyllde de ställda kvalificeringskraven.

Belesia anför bland annat följande. I kravet på affärsmässighet får anses ligga att ett förfrågningsunderlag ska vara så klart och tydligt utformat att en leverantör på grundval av detta kan avgöra vad den upphandlande enheten tillmäter betydelse vid upphandlingen och att en utvärderingsmodell ska vara så utformad att den är ägnad att leda till ett rättvisande resultat. Stadsholmens fastighetsbestånd är helt klart unikt men detta hindrar inte att andra städbolag än det som vann uppdraget med lätthet kan klara av arbetet samt anpassa sig till erforderliga metoder. Hela upphandlingen är uppbyggd och anpassad till att det vinnande bolaget skulle kunna fortsätta med uppdraget utan konkurrens. Stadsholmen har medvetet utformat kraven på så sätt att inget annat bolag skulle kunna uppfylla kraven. Man behöver bara jämföra bolagen för att komma fram till detta: Belesia har mycket bredare erfarenhet av olika uppdrag än vinnaren av uppdraget. Belesia är ISO-certifierad i miljö enligt SS-EN ISO 14001:2004. Det är inte det vinnande bolaget. Be-

lesia är ISO-certifierad i kvalitet enligt SS.EN ISO 9001:2000. Det är inte det vinnande bolaget. Belesia är det andra bolaget i Stockholm som är Svanenmärkt och det finns för närvarande endast åtta bolag i Sverige som är miljömärkta. Det vinnande bolaget är inte ett av dem. Belesia är ett auktoriserat städbolag genom ALMEGA serviceentreprenörernas auktoriserade riksorgan och har därför rätt att kalla sig Auktoriserad serviceentreprenör. Av Stockholms läns 832 städbolag som drivs i aktiebolagsform är endast 26 bolag auktoriserade. Det vinnande bolaget är inget auktoriserat städbolag. Belesia har en egen utbildningsorganisation, Belesia Academy, med en egen utbildare med rätt att utfärda SRY-bevis. Det har inte det vinnande bolaget. Belesia är ett komplett bolag med kunskap för alla typer av objekt. Bolaget har t.ex. utbildad personal för Rena-rumstädning, dvs. städning i laboratoriemiljö. Belesia städar St Jude Medicals känsliga miljöer för tillverkning av pacemakers, dvs. den högst städnivå som kan uppnås. Dessutom städar Belesia på platser där man kräver extra hög kvalitet på städningen, som t.ex. vid sjukhus, läkarmottagningar, tandläkarmottagningar, barnvårdscentraler, kyrkor och museer. Det gör troligen inte det vinnande bolaget med hänsyn till deras storlek. Belesia har med hänsyn till sin storlek kapacitet att snabbt sätta in resurser vid t.ex. sjukdom eller extrainsatser. Belesia har drygt 300 anställda och det vinnande bolaget 7 anställda. Belesia omsätter 71 miljoner och det vinnande bolaget 4,2 miljoner. Med hänvisning till det som anförts ovan är det obegripligt att Belesia inte anses uppfylla kraven för att kunna klara av att städa kulturhus. Belesias åsikt är att det uppfyllt alla ställda krav i upphandlingen och att det har resurser till att anpassa sig till de krav som ställs upp även om det skulle krävas en speciell utbildning för ett utförande. Man kan således inte utesluta ett företag på grund av speciella krav på utförandet. Särskilt inte när den erfarenhet Stadsholmen efterfrågar endast kan uppnås genom att redan ha städat just deras kulturhus. Den erfarenheten kan tydligen inte inhämtas genom att städa andra kulturhus enligt Stadsholmens tolkning. Att Stadsholmen inte godkänner ett 1600-talshus som kulturhus är ofattbart och anger att huset är

för stort i jämförelse med deras fastigheters småskalighet. I upphandlingen har det inte efterfrågats små kulturhus. Stadsholmen måste komma med en bättre motivering till vilka mervärden som det vinnande bolaget har som Belesia inte kan uppfylla. Det vinnande bolaget har inte några avvikande kunskaper som gör det unikt på något sätt och därför är bättre rustade att städa än Belesia. Snarare är det tvärtom, eftersom det vinnande bolaget inte har några handlingar eller certifieringar som styrker att de på något sätt skulle vara bättre på att städa kulturhus än Belesia. Erfarenheten från att städa kulturhus har båda parter men det vinnande bolaget uppfyller kravet på att redan ha städat Stadsholmens hus en period tidigare. Så får det inte gå till i en upphandling. Dessutom har Belesia ett lägre pris än det vinnande bolaget. När det gäller arbetsledarens kompetens är det inte Belesia som framfört att Georgos Bounovas är arbetsledare vid 80-talsbyggnader, vilket han visserligen är, men han de facto även är arbetsledare på de kulturhus som Belesia angivit som referensobjekt. Är han godkänd på ett av objekten måste han följdriktigt även bli godkänd för de övriga. Men eftersom Stadsholmen inte vill godta ett 1600-talshus som ett kulturhus blir han naturligtvis utesluten av den anledningen. Enligt Stadsholmen blev han utesluten på grund av att han inte städar trappor i Bancohuset, vilket visade sig vara ett felaktigt konstaterande, eftersom Belesia även städar trappor där. Stadsholmens specifika krav har gjort att konkurrensmöjligheterna för andra bolag har undanröjts. Det är ingen bra upphandling när endast ett bolag anses ha kvalificerat sig för uppdraget. Istället borde Stadsholmen inse att skallkraven inte ska vara mer långtgående än vad som är motiverat med hänsyn till utförandet, vilket skulle ge större konkurrensfördelar.

Stadsholmen yttrar bland annat följande. Stadsholmen bestrider att de krav som uppställts i upphandlingen skulle vara utformade på ett sätt som gör att endast det bolag som nu sköter städningen kan uppfylla kraven. Kraven är desamma som uppställdes i den förra upphandlingen av samma tjänst. Kraven strider inte mot proportionalitetsprincipen. När det gäller kraven som

uppställts på arbetsledarens erfarenheter ska anbudsgivaren kunna redovisa att arbetsledaren har tre referensuppdrag av samma eller liknande art som den aktuella entreprenaden enligt UF3.5113. Stadsholmen har aldrig haft uppfattningen att Bancohuset inte skulle vara ett kulturhus. Stadsholmen menar att Bancohuset inte är ett likvärdigt objekt. Dessutom är det Stadsholmens uppfattning att de andra två referensobjekten som åberopats inte är av samma eller liknande art som Stadsholmens fastigheter, eftersom de är 80-talsbyggnader respektive 50-talsbyggnader. Sökanden har således inte lämnat tre likvärdiga referensuppdrag avseende arbetsledarens erfarenhet.

Belesia anför bland annat följande. Hänvisningen till att kraven är desamma som uppställdes i den förra upphandlingen, och därför inte strider mot proportionalitetsprincipen, har ingen betydelse. Det är helt klart att utformningen är anpassad till nuvarande leverantör, särskilt med anledning av formuleringen att leverantören ska ha erfarenhet från ”samma” uppdrag, dvs. det aktuella uppdraget. Det kravet kan inget av bolagen uppfylla, eftersom det förutsätter att man innehaft uppdraget tidigare. Det andra alternativet är att entreprenören ska ha skött ett uppdrag av ”liknande art”. Även här kan inga andra bolag än den nuvarande entreprenören uppfylla kravet, eftersom alla stadens kulturhus är samlade hos Stadsholmen. Således finns det inte någon chans för andra att uppfylla kravet. Inte ens i Göteborg eller Malmö finns något liknande uppdrag. K-märkta hus finns det i Stockholm men inga små kulturhus förutom Stadsholmens bestånd. Det påpekades dessutom redan vid presentationen av uppdraget att man helst ville ha kvar nuvarande entreprenör, eftersom man var oroad för att om en ny entreprenör utsågs denne kanske inte skulle klara av uppdraget samt att de politiker som bor i husen framfört att de inte ville riskera någon försämring. Belesia förstår upphandlarens dilemma med påtryckningar från uppdragsgivare. Återigen måste framföras att såväl Belesia som övriga anbudsgivare är sådana bolag som uppfyller och kan anpassa sig till alla uppställda krav. Det är ofattbart att de tre auktoriserade bolagen inte anses uppfylla kraven för

att städa ett kulturhus. De uppställda kriterierna måste vara felaktiga. Belesia har städat Medeltidsmuseet, Stadsmuseet och städar för närvarande Tekniska museet. Belesia har även städar Glasbruket och Pilträdet (Stadshusets administrativa lokaler) samt Juridiska avdelningen. De lokalerna är s.k. kulturhus. Belesia städar även Riksdagen bostäder i Gamla Stan av vilka samtliga är att betrakta som kulturhus. Landstingshuset är likaså ett objekt av kulturhuskaraktär. Belesia städar även ett kulturhus åt Stadsholmen via Svenska Bostäder. Stadsholmens invänder att övriga referensobjekt, utöver Bancohuset, är från 50-talet och 80-talet, vilket är felaktigt. Husen byggdes under slutet av 1800-talet samt i början av 1900-talet, dvs. kulturhistoriskt viktiga hus. Småskaliga kulturhus finns, som tidigare framförts, inte att tillgå.

Stadsholmen yttrar bland annat följande. Sökanden har när man lämnat uppgifter om arbetsledarens erfarenheter uppgivit tre referensobjekt var det ena är Bancohuset och det två andra avser 80-talsbyggnader respektive 50-talsbyggnader. Stadsholmen anser att inget av dessa uppdrag avser städning av jämförbara kulturhus. Stadsholmen vidhåller att de krav som uppställts i kvalificeringen är proportionerliga. Kraven är utformade för att säkra att Stadsholmen får en hög kvalitet i städningen oavsett utförare.

UTREDNINGEN I MÅLET

I Förfrågningsunderlag – Upphandlingsföreskrifter avseende lokalvård AB STADSHOLMEN – anges i upphandlingsföreskrift UF3.12 (Övriga förutsättningar för anbudsgivning) bland annat följande:

- E (städentreprenören, *länsrättens anmärkning*) ska ha omvittnat god erfarenhet av arbete inom kulturhistoriskt värdefull bebyggelse.

I upphandlingsföreskrift UF3.5113 (Teknisk förmåga och kapacitet) anges bland annat följande:

1. Anbudsgivarens resurser och kompetens

Anbudsgivare ska inneha dokumenterade resurser, kompetens och erfarenhet att utföra uppdraget.

b) Anbudsgivaren ska ha bedrivit verksamhet inom aktuell bransch under minst två avslutade räkenskapsår eller på ledningsnivå ha motsvarande erfarenhet från tidigare organisation.

Verifieras enligt nedan

Tre (3) referensuppdrag, av samma eller liknande art som denna entreprenad, pågående/utförda under de senaste tre åren ska anges. Beskrivningar ska innehålla de uppgifter om uppdragen som B (Beställaren, *länsrättens anmärkning*) anser relevanta för jämförelse med det uppdrag som upphandlas. Anbudet ska innehålla hänvisning till referenspersoner som B kan kontakta. Referensuppdrag anges i anbudsformuläret under punkt 3.

2. Personal- och kompetenskrav

Anbudsgivare ska tillhandahålla arbetsledare som dokumenterad kompetens och erfarenhet av att utföra likvärdiga uppdrag.

b) Erfarenhet/utbildning

Verifieras enligt nedan

För arbetsledare ska **CV/meritförteckning** och tre referensuppdrag av samma eller liknande art som denna entreprenad, med arbetsledaransvar, pågående/utförda de senaste tre åren bifogas. ---

I Anbudsformulär A3 (Referenser avseende företagets kompetens och resurser) har Belesia angett följande tre referensuppdrag:

A3.1. Statens Fastighetsverk. Regelmässig städning av Bancohuset i Gamla stan, äldsta delen av fastigheten är från 1600-talet med stort kulturhistoriskt värde.

A3.2. Addici. Regelmässig trappstädning av cirka 100 trapphus i Stockholms city från sekelskiftet.

A3.3. Sveriges Riksdag. Trappstädning av fastigheter i Gamla stan och på Södermalm.

I anbudsformulär A4 (Referenser avseende arbetsledare) har Belesia angett följande tre referensuppdrag:

A4.1 AB Familjebostäder. Regelmässig trappstädning av 110 trapphus, lägenhetsstädning, golvvård samt fönsterputs.

A4.2 Cityfastigheterna. Regelmässig städning av cirka 100 trapphus i Stockholms innerstad, huvuddelen av fastigheterna är från runt sekelskiftet.

A4.3 Familjebostäder. Regelmässig trappstädning av cirka 112 trapphus, lägenhetsstädning, golvvård samt fönsterputs.

DOMSKÄL

Enligt övergångsbestämmelserna till lagen (2007:1091) om offentlig upphandling ska bestämmelserna i LOU tillämpas på upphandlingar som påbörjats före den 1 januari 2008.

Av 1 kap. 4 § LOU framgår att upphandling ska göras med utnyttjande av de konkurrensmöjligheter som finns och även i övrigt genomföras affärsmässigt. Anbudsgivare, anbudssökande och anbud ska behandlas utan ovidkommande hänsyn.

Enligt 7 kap. 1 § samma lag får en leverantör, som anser att han lidit eller kan komma att lida skada enligt 2 §, i en framställning till allmän förvaltningsdomstol ansöka om åtgärder enligt nämnda paragraf.

I 7 kap. 2 § samma lag anges bland annat följande. Om den upphandlande enheten har brutit mot 1 kap. 4 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Länsrätten gör följande bedömning.

Av 1 kap. 4 § LOU framgår att en upphandling ska göras med utnyttjande av de konkurrensmöjligheter som finns och även i övrigt genomföras affärsmässigt. Anbudsgivare, anbudssökande och anbud ska behandlas utan ovidkommande hänsyn. Vidare gäller de EG-rättsliga principerna om icke-diskriminering, likabehandling, transparens (öppenhet och förutsebarhet), proportionalitet och ömsesidigt erkännande. Grund för att ingripa mot en upphandling kan föreligga om den upphandlande enheten har åsidosatt kravet på affärsmässighet eller förbudet mot ovidkommande hänsyn i 1 kap. 4 § LOU eller någon av de uppräknade EG-rättsliga principerna och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada.

Belesia har gjort gällande att de av Stadsholmen uppställda kraven, att anbudsgivaren ska ange tre referensuppdrag av samma eller liknande art som

den aktuella entreprenaden samt att, när det gäller arbetsledare, det ska bifogas tre referensuppdrag av samma eller liknande art som den aktuella entreprenaden, med arbetsledaransvar, pågående/utförda de senaste 3 åren, strider mot reglerna om affärsmässighet samt proportionalitetsprincipen. Belesia har även gjort gällande att bolaget uppfyller de ställda kraven.

När det gäller proportionalitetsprincipen innebär densamma att kvalifikationskraven och kraven i uppdragsbeskrivningen måste ha ett naturligt samband med och stå i rimlig proportion till det som upphandlas. Stadsholmen har anfört att dess fastighetsbestånd utgörs uteslutande av kulturhistoriskt mycket värdefull bebyggelse med kulturhistorisk skyddsklassning och att särskild hänsyn därför måste tas vid val av städmetoder samt rengöringsmedel. Syftet med de aktuella kraven är att säkra en hög kvalitet i städningen oavsett utförare.

Länsrätten finner mot bakgrund av det ovan anförda, samt vad som i övrigt framkommer av handlingarna i målet avseende den aktuella upphandlingen, att de av Stadsholmen uppställda kraven måste anses ha ett naturligt samband med och stå i rimlig proportion till det som upphandlas. Kraven strider därför inte mot proportionalitetsprincipen. Länsrätten finner inte heller att det framkommit i målet att Stadsholmen i övrigt brutit mot reglerna i 1 kap. 4 § LOU.

Nästa fråga blir då om Belesia uppfyller de ställda kraven. Av utredningen i målet framgår att bolaget lämnat tre referensuppdrag varav ett, det s.k. Bancohuset, inte godkänts av Stadsholmen som ett likvärdigt referensuppdrag med motiveringen att uppdraget inte omfattar städning av jämförbara ytor. Mot bakgrund av att det klart och tydligt framgår av förfrågningsunderlaget vilket slags förvaltningsobjekt den aktuella upphandlingen avser samt att det även ställts krav på att anbudsgivare tillsammans med uppdragsgivaren ska genomföra syn före anbudsgivning, för att därigenom

skaffa sig kännedom om objektet, finner länsrätten inte skäl att ifrågasätta Stadsholmens beslut att inte godkänna det s.k. Bancohuset. När det gäller referensuppdrag avseende arbetsledare framgår att Belesia lämnat tre referensuppdrag, varav två inte blivit godkända som likvärdiga referensuppdrag, eftersom de aktuella fastigheterna är 50-talsbyggnader respektive 80-talsbyggnader. Länsrätten finner i likhet med Stadsholmen att dessa fastigheter inte uppfyller kraven på kulturhistoriskt värdefull bebyggelse och att Stadsholmen därmed haft fog för sitt beslut att inte godkänna dessa två referensuppdrag.

Sammanfattningsvis finner länsrätten att grund för ingripande enligt 7 kap. 2 § LOU inte föreligger. Belesias ansökan ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1A)

Eva Bäckström

Rådman

Föredragande har varit Lena Dahlberg.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga länsrättens beslut skall skriva till kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen skall dock skickas eller lämnas till länsrätten.

Överklagandet skall ha kommit in till länsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande skall kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut var till länsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står länsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande skall innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom skall adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nå för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om länsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av länsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen skall vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till länsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud skall denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

